

Aleksi Lahti

ERÄÄN YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Liiketalouden koulutusohjelma
2017

ERÄÄN YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Lahti, Aleksi
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Marraskuu 2017
Sivumäärä: 44

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, tilinpäätös

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä perinteinen tilinpäätösanalyysi eräästä yrityksestä. Työn tavoitteena oli selvittää case-yrityksen taloudellinen tilanne ja sijoittuminen omalla toimialallaan analysoimalla tilinpäätöstä ja tunnuslukuja. Tilinpäätösanalyysi toteutettiin laskemalla kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja neljältä peräkkäiseltä tilikaudelta 2013 - 2016. Yrityksen oman taloudellisen kehityksen seuraamisen lisäksi, case-yrityksen kehitystä verrattiin toimialan yleiseen kehitykseen.

Työn toimeksiantaja on raskaan teollisuuden kunnossapidon tarpeisiin erikoistunut yritys. Tutkimuksen tunnuslukujen vertailussa käytetyt toimialan yläkvartiilin, mediaanin ja alakvartiilin tiedot olivat Finnveran toimialatilastoista. Tunnusluvut laskettiin Excel-taulukkolaskentaohjelmaa hyödyntäen. Excel taulukkoon syötettiin tuloslaskelman ja taseen tiedot sekä laadittiin laskukaaavat, joiden avulla pystyttiin laskemaan tunnusluvut. Lopuksi laadittiin saaduista tuloksista ja toimialan vertailutiedoista kaaviot.

Tilinpäätösanalyysin tuloksista selvisi, että case-yrityksen taloudellinen tilanne oli heikompi kuin toimialalla keskimäärin sekä yrityksen vakavaraisuus oli tarkastelujaksolla heikolla tasolla. Kuitenkin huomioitavaa on, että tällä toimialalla vakavaraisuus ei yleensä ottaen ole kauhean hyvä. Suurin osa tunnuslukujen arvoista oli tyydyttäviä tai heikkoja Yritystutkimusneuvottelukunnan laatimien ohjearvojen mukaan.

A CERTAIN COMPANY'S FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS

Lahti, Aleksi

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

November 2017

Number of pages: 44

Keywords: financial statement analysis, statistical analysis, financial statement

---

The purpose of this thesis was to determine case company's economic situation by using financial statement analysis. The idea behind the study was to create analysis which presents the company's financial situation and competitiveness in its own industry. The analysis of the financial statements was done by calculating the financial ratios of profitability, liquidity and solidity from four accounting periods 2013-2016. The financial development of the company was compared not only with the case company's own financial development but also with the financial development in the industry too.

The case company is specialized in heavy industrial maintenance. In this study the 1st quartile, median and 3rd quartile figures were taken from Finvera statistics describing the economic situation of the industry. The analysis of the financial statements was done by using Excel. Data from the financial statements was entered to the Excel and data was utilized to calculate charts used in the study.

Results from the analysis of the financial statements showed that case company's financial situation was weaker than median of the industry and company's financial solidity wasn't that strong. Although financial solidity in this industry wasn't that good on average. Most of the case company's statistics were on average or poor level according to Yritystutkimusneuvottelukunta's guideline values.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TILINPÄÄTÖS	7
2.1	Tuloslaskelma	7
2.2	Tase.....	11
2.3	Rahoituslaskelma	13
2.4	Tilinpäätöksen liitetiedot	14
2.5	Toimintakertomus.....	14
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	15
3.1	Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	15
3.2	Tilinpäätöksen laatiminen	17
3.3	Kannattavuuden tunnusluvut.....	17
3.3.1	Myyntikate	17
3.3.2	Käyttökate	18
3.3.3	Liikevoittoprosentti	19
3.3.4	Nettotulosprosentti.....	19
3.3.5	Rahoitustulosprosentti	20
3.3.6	Oman pääoman tuottoprosentti (ROE)	20
3.3.7	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI)	21
3.3.8	Kokonaispääoman tuottoprosentti	22
3.4	Vakavaraisuuden tunnusluvut	22
3.4.1	Omavaraisuusaste.....	23
3.4.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	23
3.4.3	Nettovelkaantumisaste.....	24
3.5	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	24
3.5.1	Current ratio	25
3.5.2	Quick ratio	26
3.5.3	Käyttöpääoma	26
3.5.4	Vaihto-omaisuuden kiertoaika	27
3.5.5	Myyntisaamisten kiertoaika	27
3.5.6	Ostovelkojen kiertoaika.....	27
4	ERÄÄN YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	28
4.1	Tuloslaskelma ja tase	28
4.2	Tunnusluvut.....	31
4.2.1	Kannattavuuden tunnusluvut	31
4.2.2	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	36
4.2.3	Maksuvalmiuden tunnusluvut	38

4.2.4 Käyttöpääomien kiertoajat.....	39
5 POHDINTA	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää case-yrityksen taloudellinen tilanne ja sijoittuminen omalla toimialallaan analysoimalla tilinpäätöstä ja siitä laskettuja kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Analyysin pohjalta voidaan tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilasta ja kilpailukyvyistä omalla toimialallaan. Tästä syystä tilinpäätösanalyysi on tärkeä työkalu yrityksen johdolle ja siksi tästä opinnäytetyöstä on hyötyä toimeksiantajayritykselle.

Tilinpäätösanalyysiin teen eräästä yrityksestä, joka toimii metallintyöstökoneiden ja muiden konetyökalujen korjaus ja huolto alalla (TOL: 33123). Yhtiön tarkempi toimialakuvaus on mekaaninen kunnossapito ja metallialan hitsaustyöt eli kyseessä on raskaan teollisuuden kunnossapidon tarpeisiin erikoistunut palveleva yritys. Viimeisen tilikauden perusteella case-yritys on mikroyritys eli yrityksen liikevaihto ei ole yli 0,7 miljoonaa euroa, tase ei ole yli 0,35 miljoonaa euroa eikä yrityksellä ole yli kymmentä työntekijää.

Opinnäytetyön ensimmäisessä osuudessa eli teoriaosassa selvitän lukijalle tilinpäätöksen rakenteen, tilinpäätösanalyysin vaiheet sekä tilinpäätösanalyysissä yleensä käytetyimpiä tunnuslukuja. Aineistona tilinpäätösanalyysissä käytän opinnäytetyön toimeksiantajana toimivasta case-yrityksestä saatuja vuosien 2013-2016 tilinpäätösaineistoja, joista lasketaan työssä käytettävät tunnusluvut. Toisessa osuudessa eli varsinaisessa tilinpäätösanalyysissä katsotaan ensin yrityksen prosenttimuotoista tuloslaskelmaa ja tasetta. Seuraavaksi analysoidaan kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden tunnuslukuja sekä käyttöpääomien kiertoaikoja. Tunnuslukuja myös vertaillaan toimialan mediaaniin sekä Yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjeellisiin vertailuarvoihin.

2 TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätös on tilikausittain tehtävä laskelma, jonka tehtävänä on selvittää oikea ja riittävä kuva yrityksen tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma, liitetiedot sekä kirjanpito- ja aineistoluettelo. Kirjanpitoon kirjataan kaikki liiketapahtumat: tulot, menot ja kassatapahtumat. Tilinpäätös on yhteenveto näistä ja se tulee tehdä tiettyjen sääntöjen mukaan. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 56; Leppiniemi & Leppiniemi 2000.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kuvaa vähennyslaskun muodossa yrityksen tilikauden tuloksenmuodostumista. Tuloslaskelma pääsääntöisesti laaditaan suoriteperustetta noudattaen. Tuloslaskelmalle annetaan kirjanpitolaissa kaksi eri vaihtoehtoa: se voidaan laatia toimintokohtaisena tai kululajipohjaisena. Näistä jälkimmäisenä mainittu on Suomessa ylivoimaisesti enemmän käytetty. (Niskanen & Niskanen 2003, 28.)

Kululajikohtainen tuloslaskelma voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen:

1. varsinaisen liiketoiminnan tuotot ja kulut
2. rahoituksen tuotot ja kulut
3. tilinpäätössiirtojen ja verojen muutokseen

(Ikäheimo ym. 2016, 64.)

Liikevaihto

Liikevaihto on tuloslaskelman ensimmäinen erä. Liikevaihtoon kirjanpitolain mukaan lasketaan yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tavaramyynnit tai palvelut, joista on vähennetty annetut alennukset, arvonlisäverot sekä muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot. (Niskanen & Niskanen 2003, 29.)

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot ovat tuottoja, jotka eivät suoranaisesti kuulu osaksi yrityksen varsinaista liiketoimintaa, mutta ei kuitenkaan kuulu satunnaisiin tuottoihin. Yleensä muut tuotot voivat olla esimerkiksi käyttöomaisuuden myyntivoittoja, saatuja avustuksia tai vuokratuottoja. (Niskanen & Niskanen 2003, 30.)

Aine- ja tarvikekäyttö

Tuloslaskelmassa kohtaan aine- ja tarvikekäyttö kirjataan kaikki raaka-aineiden ja valmiiden tavaroiden ostot huolimatta siitä, ovatko ne jo myyty vai vielä varastossa. Jos kaikkea ostettua ei ole myyty, niin varasto on kasvanut, jolloin ostot muutetaan suoriteperusteen mukaisesti liikevaihtoa vastaavaksi varaston muutoksella. (Salmi 2012, 53.)

Ulkopuoliset palvelut

Ulkopuoliset palvelut sisältävät muuttuvan kulun luonteiset yrityksen ulkopuolelta hankitut palvelut. Näitä voivat olla esimerkiksi työvoiman vuokrauskulut tai huoltoyhtiöiden, suunnittelu- ja konsulttitoimistojen sekä alihankkijoiden suorittamat palvelut. (Yritystutkimus 2017, 20.)

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut jakautuvat tuloslaskelmassa palkkoihin ja palkkioihin sekä henkilösivukuluihin. Henkilöstökulut sisältävät vain yrityksen omille työntekijöille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja niihin verrattavat kulut sekä välittömästi palkan perusteella määräytyvät kulut kuten sosiaaliturvamaksut, pakolliset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut ja eläkekulut. Liiketoiminnan muihin kuluihin taas kuuluvat muut vapaaehtoiset henkilöstömenot, kuten myös esimerkiksi kilometrikorvaukset ja päivärahat. (Niskanen & Niskanen 2003, 32.)

Liiketoiminnan muut kulut

Liiketoiminnan muut kulut esitetään tuloslaskelmassa viimeisenä eränä ennen liikevoittoa. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisällytetään sellaiset liiketoiminnan harjoittamisesta aiheutuneet erät, joita ei sisällytetä aineiden, tarvikkeiden, tavaroiden ja ulkopuolisten palveluiden ryhmään tai jotka eivät ole henkilöstökuluja, poistoja tai rahoituskuluja. Liiketoiminnan muita kuluja ovat esimerkiksi laite- ja esinevuokrat, jäsenmaksut, siivouskulut jne. (Niskanen & Niskanen 2003, 33.)

Käyttökate

Käyttökate kuvaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulosta ja kannattavuutta ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. (Yritystutkimus 2017, 56). Koska käyttökate ei sisällä poistoja ja arvonalentumisia, se auttaa vertailemaan eri yritysten kesken pelkän liiketoiminnan kannattavuutta ottamatta kantaa liiketoiminnan investointeihin.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ja arvonalentumiset liittyvät pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankintamenon jaksottamiseen. Erällä poistot ja arvonalentumiset on kolme alaryhmää: suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset pysyvistä vastaavista sekä vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Suunnitelman mukaiset poistot on poistosuunnitelman mukaan tehtyjä poistoja ja taseen pysyvien vastaavien aineellisista tai aineettomista hyödykkeistä. Yleisesti arvonalentumiset pysyvien ja vaihtuvien vastaavien hyödykkeistä johtuvat hyödykkeiden tuhoutumisesta, jolloin arvon menetys kirjataan. (Lepiniemi & Kykkänen 2015, 149.)

Liikevoitto

Liikevoitto on tulosrivi, joka kertoo kuinka paljon liikevaihdesta jää jäljellä, kun liiketoiminnan lyhyt- ja pitkävaikutteiset kulut on vähennetty. Se on erittäin tärkeä tulosrivi, koska siinä ei ole vielä huomioitu rahoitustoiminnan, satunnaisten erien, tilinpäätösjärjestelyiden ja verojen vaikutuksia. Tästä syystä liikevoitto rivillä on tärkeä merkitys kannattavuuden analyysissä, kun siinä on otettu huomioon vain liiketoiminnan tulot ja kulut. Liikevoitosta voidaan tehdä

johtopäätöksiä liiketoiminnan kannattavuudesta ja kehityssuunnasta. (Salmi 2012, 37.)

Rahoitustuotot ja -kulut

Tuloslaskelmassa pitää eritellä yrityksen erityyppiset rahoitustuotot ja -kulut. Tuloslaskelmasta on käytävä ilmi, onko tuotot saatu samaan konserniin kuuluvilta, omistusyhteisyrittäjiltä tai täysin ulkopuolisilta tahoilta. Rahoitustuotot ja -kulut jakautuvat tuloslaskelmassa kaiken kaikkiaan seitsemään alaryhmään. Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisyrittäjissä, tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista, muut korko- ja rahoitustuotot, arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista, arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien arvopapereista sekä korkokulut ja muut rahoituskulut. (Niskanen & Niskanen 2003, 35.)

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirtoihin sisältyy poistoero, veroperusteiset varaukset ja konserniavustus. Kirjanpidossa tilinpäätössiirrot pitää tehdä verotettavan tulon määrään vaikuttamiseksi. Poistoeron lisäys esiintyy tuloslaskelmassa tulosta huonontavana eränä ja vähennys tulosta parantavana eränä. Veroperusteinen varaus on elinkeinoverolaissa sallittu tuloksenjärjestelyerä, joita ovat esimerkiksi takuuvaraukset ja jälleenhankintavaraukset. (Leppiniemi & Kykänen 2015, 153-154; Niskanen & Niskanen 2003, 36.)

Verot

Verot esitetään tuloslaskelmassa viimeisenä eränä ennen tilikauden voittoa (tappiota). Välittömät verot esitetään tuloslaskelmassa kahtena eränä: tuloverot ja muut välittömät verot. Tulovero tarkoittaa yrityksen tilikauden aikana tekemän veronalaisen tulon perusteella määräytyvää veroa. Tulovero ilmoitetaan tuloslaskelmassa suoriteperusteisena. Muut välittömät verot ovat tuloslaskelmassa harvinaisia. (Niskanen & Niskanen 2003, 36.)

Nettotulos

Nettotulos on voitto ennen satunnaisia eriä. Nettotulos huomioi varsinaisen liiketoiminnan kulujen lisäksi myös rahoituserät. Koska nettotuloksen jälkeen

tulevilla riveillä on tuottoja ja kuluja, jotka eivät liity varsinaiseen ja jatkuvaan liiketoimintaan niin voidaan nettotulosta pitää viimeisenä vertailukelpoisena tuloslaskelman rivinä yrityksen eri vuosien ja eri yritysten välillä. (Salmi 2012, 38.)

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin, yhteisnimekseen satunnaiset erät, kuuluu sellaiset tuotot ja kulut, jotka ovat tavanomaisesta toiminnasta poikkeavia, kertaluonteisia ja olennaisia tapahtumia. Käytännössä hankalaksi on kuitenkin osoittautunut rajan vetäminen varsinaiseen toimintaan kuuluvien erien ja satunnaisten erien välille. (Niskanen & Niskanen 2003, 35.) Kirjanpitolaki uudistui 1.1.2016, jolloin satunnaisia tuottoja ja kuluja ei enää esitetä omana kohtanaan.

Tilikauden kokonaistulos

Tilikauden kokonaistulos kertoo, kuinka paljon on jäljellä voittoa tai tappiota, kun kaikki tilikauden tuotot ja kulut on huomioitu. Luku kertoo millä tavalla yrityksen nettovarallisuus muuttuu eli esimerkiksi, jos yritys on tehnyt voittoa kasvaa yrityksen oma pääoma olettaen, että kaikkea ei jaeta osingoilla. Tilikauden kokonaistulos on virallinen tilikauden tulos, joka sisältää mahdollisesti satunnaisia eräitä ja tilinpäätösjärjestelyitä, joten se ei ole paras mahdollinen tulos vertailuun yrityksen aikaisempiin tilikausiin tai toisten yritysten välillä. (Salmi 2012, 41.)

2.2 Tase

Jokaiselta tilikaudelta on laadittava tase, jonka tehtävänä on kuvata yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä. Taloudellisella asemalla tarkoitetaan yrityksen rahoitusrakennetta, oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta sekä oman ja vieraan pääoman rakennetta. Taloudellista asemaa kuvataan useilla tunnusluvuilla, kuten esimerkiksi omavaraisuusaste ja velkaantumisaste. Kaikkien kirjanpitovelvollisten tulee tehdä tase saman peruskaavan mukaan.

Kuitenkin pienet kirjanpitovelvolliset voivat tehdä taseen lyhennetyssä muodossa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000; Salmi 2012, 42.)

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat on tarkoitettu tuottamaan tuloa monen tilikauden ajan. Oletuksena on, että pysyvän vastaavan tuotto-odotukset koskevat pidempää aikaa kuin 12 kuukautta. Taseessa pysyvät vastaavat esitetään kolmena alaryhmänä: aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset. Jokaiseen ryhmään kuuluu useita alajoukkoja. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 123.)

Vaihtuvat vastaavat

Vaihtuviin vastaaviin sisällytetään erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa enintään 12 kuukauden ajan. Vaihtuvat vastaavat esitetään taseessa jaettuna neljään pääryhmään: vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä raha ja pankkisaamiset. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 128.)

Oma pääoma

Oma pääoma on osakeyhtiön varojen jakamisen perusta, vakavaraisuuden mittari ja yrityksen riskipuskuri. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön oma pääoma jaetaan sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan. Arvonkorotusrahasto, osakepääoma ja ylikurssirahasto ovat sidottua omaa pääomaa. Vapaata omaa pääomaa ovat muut rahastot sekä edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto. (Yritystutkimus 2017, 41.)

Tilinpäätössiirtojen kertymä ja pakolliset varaukset

Vastattavaa puolella on myös erät tilinpäätössiirtojen kertymä ja pakolliset varaukset. Ne ovat velankaltaisia laskennallisia eriä, jotka kuvastavat verotettavien tulojen ja kirjanpidon tulosten välisten erojen kertymää. Tilinpäätössiirtojen kertymä jakaantuu poistoeroihin ja verotusperusteiseen varaukseen. Poistoero on erä, joka syntyy taseeseen, jos kirjanpitovelvollinen tekee verotusta varten suunnitelman mukaisia poistoja suurempia poistoja. Verotusperusteinen varaus tai toisin sanoen vapaaehtoinen varaus on verotettavasta tulosta vähennettävä varaus, vaikka kulu ei olisi vielä realisoitunut. Tällaisia varauksia ovat investointi-, toiminta- tai muut vastaavat varaukset, joita voi-

daan tehdä lähinnä verotuksellisista syistä. (Ikäheimo ym. 2016, 62; Niskanen & Niskanen 2003, 49.)

Pakollisella varauksella tarkoitetaan sellaisia menoja ja menetyksiä, jotka kohdistuvat päättäneeseen tai aiempaan tilikauteen ja kyseisten menojen täsmällistä määrää ja ajankohtaa ei tiedetä sekä niiden realisoitumista pidetään tilinpäätöstä tehdessä varmana tai vähintäänkin todennäköisenä. (Niskanen & Niskanen 2003, 50.)

Vieras pääoma

Vieras pääoma on yritykseen ulkopuolisten tahojen sijoittamaa pääomaa, jolla on takaisinmaksuvelvollisuus toisin kuin omalla pääomalla. Vieras pääoma esitetään taseessa lyhytaikaisena ja pitkäaikaisena vieraana pääomana. Velka, joka erääntyy maksettavaksi yli vuoden kuluttua, on pitkäaikaista vierasta pääomaa. Lyhytaikaista vierasta pääomaa on korkeintaan yhden vuoden kuluttua erääntyvä velka. (Yritystutkimus 2017, 45.)

2.3 Rahoituslaskelma

Tilikaudelta on laadittava taseen ja tuloslaskelman lisäksi rahoituslaskelma. Rahoituslaskelman päällimmäisenä tavoitteena on antaa tilinpäätöksen lukijalle informaatiota sen arvioimiseksi, miten kirjanpitovelvollinen on saanut aikaan rahavirtaa ja mihin se on käyttänyt saamansa rahavirran. Rahoituslaskelman perusteella eri yritysten vertaaminen on usein tarkempaa kuin yritysten vertaaminen pelkästään taseen ja tuloslaskelman pohjalta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000; Salmi 2012, 62.)

Velvollisuus rahoituslaskelman laatimisesta koskee ainoastaan julkisia osakeyhtiöitä sekä niin kutsuttuja suuria osakeyhtiöitä ja osuuskuntia. Kirjanpito-laissa on määritetty rajat suurille osakeyhtiölle tai osuuskunnille. Suuryrityksellä täytyy ylittyä vähintään kaksi seuraavasta kolmesta raja-arvosta tilinpäätöspäivänä:

1. taseen loppusumma 20 000 000 euroa;
  2. liikevaihto 40 000 000 euroa;
  3. tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä.
- (Kirjanpitolaki 30.12.1997)

2.4 Tilinpäätöksen liitetiedot

Liitetiedot ovat osa tilinpäätöstä tehtävänään täydentää tuloslaskelmaa, tasetta ja rahoituslaskelmaa. Liitetiedoilta edellytetään oikean ja riittävän kuvan antaminen yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, yleisistä tilinpäätösperiaatteista poiketessa pitää antaa selostus sekä tulee kertoa tilinpäätöksen laadintaperiaatteet. Kirjanpitolaissa on liitetiedoilla määrätty oma esittamispaikkansa, joka helpottaa tietojen etsimistä ja tilinpäätöksen lukemista. (Salmi 2012, 53.)

2.5 Toimintakertomus

Toimintakertomus on sanallinen selvitys yrityksen oleellisista tapahtumista sekä tulevaisuuden näkymistä. Toimintakertomus on tilinpäätökseen nähden erillinen asiakirja, jossa ensinnäkin kuvataan toiminnan kehittymistä, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Toimintakertomuksessa käsiteltävät liiketoiminnan ymmärtämisen kannalta tärkeimmät asiat vaihtelevat liiketoiminnan laajuudesta, yrityksen kannattavuudesta ja taloudellisesta asemasta riippuen. Toimintakertomuksessa esitetään myös muun muassa tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen, arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä selvitys tutkimus- ja kehittämistoiminnan laajuudesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000; Salmi 2012, 56.)

Toimintakertomusta ei edellytetä kaikilta kirjanpitovelvollisilta. Mutta toimintakertomus on liitettävä tilinpäätökseen, jos kirjanpitovelvollinen on:

1. julkinen osakeyhtiö;

2. sellainen osuuskunta tai yksityinen osakeyhtiö, joka ei ole mikro- tai pienyritys; tai
  3. yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö.
- (Kirjapitolaki 30.12.1997)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

3.1 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Omistajan näkökulmasta voidaan tilinpäätösanalyysi jakaa viiteen vaiheeseen, joista ensimmäinen vaihe on liiketoiminta-analyysi. Liiketoiminta-analyysissä arvioidaan, minkälaiset kehitysnäkymät toimialalla on tulevaisuudessa sekä minkälaiset tekijät vaikuttavat yrityksen toimialan kehitykseen. Tarkastelun kohteena ovat myös toimialaan ja yritykseen liittyvät riskit sekä tuottomahdollisuudet. (Ikäheimo ym. 2016, 97.)

Toinen vaihe on tilinpäätöksen perustietojen eli tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen muokkaus/oikaisu. Arvioidaan tilinpäätöksen kyky antaa riittävä kuva, ja tarvittaessa tehdään muokkauksia tilinpäätökseen. Muokkauksen keskeisenä tavoitteena on standardoida lähtöaineisto, niin että tilinpäätösinformaatiota voidaan vertailla muiden yritysten kesken tai saman yrityksen aikaisempien tilikausien tilinpäätöksiin. Kuitenkin vuonna 1997 annetun kirjanpitolain ja -asetuksen myötä tilinpäätösnormistoa tiukennettiin huomattavasti, ja siksi tilinpäätöksen oikaisun tarve on olennaisesti vähentynyt. Vaikka nykyäänkin suomalaisilla yrityksillä on mahdollisuus käyttää vaihtoehtoisia laskentamenetelmiä, eivät valintojen vaikutukset ole enää niin merkittäviä kuin vanhan lain aikana. (Ikäheimo ym. 2016, 98; Niskanen & Niskanen 2003, 19 ja 60.)

Kolmas vaihe on tunnuslukuanalyysi. Pelkästään tilinpäätöstä lukemalla pystyy tutustumaan yritykseen jo varsin hyvin, kuitenkin analysoinnissa on usein tarpeen päästä syvemmälle. Tarvitaan keino selvittää yrityksen toiminnan

kehitystä, tuloksellisuutta sekä keino vertailla eri yrityksiä keskenään. Tällaisissa tilanteissa on yleensä tarpeellista laskea ja käyttää tunnuslukuja. Tietolähteenä käytetään tilinpäätöksestä saatuja lukuja, joiden avulla lasketaan tunnusluvut. Tunnuslukujen perusteella voidaan arvioida yrityksen menneisyys ja nykytila taloudellisesta näkökulmasta. Tunnuslukujen avulla voidaan myös esimerkiksi eliminoida rahan arvon muutoksen (inflaation) tai yrityksen koon vaikutus, kun vertaillaan yrityksiä tai tilikausia keskenään. Tunnuslukujen laskeminen on yleensä standardisoitu vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi. Oikein käytettynä ne ovat erinomainen keino tehdä kirjanpidossa tuotetusta tiedosta lukijalle helppolukuisempaa. (Ikäheimo ym. 2016, 98; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 171.)

Neljäs vaihe on tulevaisuuden ennustaminen. Arvioidaan, miten yritys tulee taloudellisesti kehittymään tulevaisuudessa. Peruslähtökohtana käytetään tunnuslukujen avulla selvitettyä menneisyyttä ja nykytilannetta. Yrityksen kykyä menestyä toimialaan nähden sekä koko toimialan odotettua kehitystä käytetään tulevaisuuden arvioinnin perustana. Tulevaisuuden ennustamisen keskeisenä tavoitteena on arvioida yrityksen riskejä ja tulevia rahoitustarpeita. Tilinpäätösennusteita käytetään esimerkiksi rahoittajien antamiin luottopäätöksiin tai yrityksen arvonmäärittelyyn. Kaikki tilinpäätösennustemenetelmät käyttävät sitä samaa perusperiaatetta, että aiempien vuosien tilinpäätöksistä ilmenevät kustannus- ja tase-erien väliset suhteet eivät muutu. (Ikäheimo ym. 2016, 98; Niskanen & Niskanen 2003, 237-238.)

Viides vaihe on arvonmäärittely. Tilinpäätösennusteen perusteella voidaan arvioida yrityksen laskennallinen arvo. Arvon laskemisen pohjana on usein hyvinkin harkinnanvaraiset ennusteet, mutta tuloksena syntyy täsmällisen oloinen yrityksen arvo. Yrityksen arvon alarajana voidaan kuitenkin pitää yrityksen omaisuuden jälleenmyyntiarvoa, eli sitä mitä jää jäljelle, kun yrityksen omaisuus myydään ja velat maksetaan pois. (Ikäheimo ym. 2016, 98.)

3.2 Tilinpäätöksen laatiminen

Pelkästään tilinpäätöstä lukemalla kirjanpitovelvollisesta saadaan paljon selville. Ensisijaisesti kannattaa pyrkiä selvittämään, minkälaisia tavoitteita tilinpäätöksen laatija on tekemälleen tilinpäätökselle asettanut. Joskus tilinpäätös laaditaan vain oikeellisuuteen pyrkien: kaikki tilit päätetään tulostilille ja tasetilille ja niistä muodostetaan kirjanpitolainsäädännön edellyttämät tase ja tuloslaskelma. Varsin tavallista kuitenkin on, että laissa määrätyn oikean ja riittävän kuvan lisäksi tilinpäätäjällä on myös muita tavoitteita. Tilinpäätäjä voi pyrkiä vaikuttamaan yrityskuvaan tilinpäätöksen laatimisessa tehtyjen ratkaisujen avulla, koska tilinpäätöksen pohjalta tehdään johtopäätöksiä yrityksen luottokelpoisuudesta, hyvyydestä, varmuudesta ja turvallisuudesta. Tilinpäätäjä voi joskus myös yrittää heikentää tai kätkeä yrityksen taloudellista asemaa. Tämä voi mahdollisesti johtua verosuunnittelusta tai kirjanpidon ja verotuksen välisistä sidoksista. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 169-170.)

3.3 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus kuvaa liiketoiminnan taloudellista tulosta, ja se on jatkuvan liiketoiminnan perusta. Kannattavuutta voidaan mitata suhteellisesti tai absoluuttisesti. Absoluuttista kannattavuutta voidaan mitata yksinkertaisesti liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotuksena. Suhteellista kannattavuutta mitataan vertaamalla yrityksen 12 kuukauden aikana saavuttamaa tulosta joko pääomaan tai liikevaihtoon. Pääomaan vertaaminen kuvaa yrityksen pääomalleen ansaitsemaa vuosikorkoa. Liikevaihtoon vertaaminen kuvaa yrityksen saavuttamaa katetta eli kuinka paljon katetta yksi myyntieuro sisältää. (Yritystutkimus 2017, 63; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 172.)

3.3.1 Myyntikate

Myyntikate mittaa koko yrityksen myynnin katetasoa. Myyntikate on yksi tunnetuimpia kannattavuuden mittareita. Kuitenkin myyntikate on hieman harhaanjohtava, koska se voi antaa yrityksen kannattavuudesta liian positiivisen

kuvan. Myyntikate on yksinkertaisempi laskea jälleenmyyntiä harjoittavilla toimialoilla, kun myyntikate saadaan vähentämällä liikevaihdosta tavarastot oikaistuna tavaravaraston muutoksella. Ilman lisätietoa valmistustoimintaa harjoittavien yritysten myyntikatetta ei voida laskea. (Yritystutkimus 2017, 63.)

+	Liikevaihto
-	Ostot tilikauden aikana
-	Alkuvarasto
+	Loppuvarasto
=	Myyntikate

$$\text{Myyntikate \%} = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

3.3.2 Käyttökate

Käyttökate ei ole virallisessa tuloslaskelmassa välituloksena. Käyttökateprosentti mittaa yrityksen liiketoiminnan tulosta ennen rahoituseriä ja poistoja. Pääomavaltaisemmalla alalla tarvitaan suurempi käyttökate, jotta sillä voidaan kattaa poistot ja rahoituskulut. Käyttökateprosentin vertaaminen on hyvä vain saman toimialan yritysten kesken. Vääristymän vertailukelpoisuudessa voi aiheuttaa se, ettei yritys omista tuotantovälineitään vaan on vuokrannut ne. (Yritystutkimus 2017, 63-64.)

+	Liiketulos
+	Poistot ja arvonalentumiset
	Käyttökate

$$\text{Käyttökate \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Vaikkakin käyttökateella ei ole yleispätevää tavoitearvoa, on Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) antanut eri toimialoille ohjeellisia arvoja. Käyttökateprosentin ohjeelliset arvot ovat seuraavissa rajoissa:

- teollisuus 5-20 %
- kauppa 2-10 %

- palvelu 5-15 %

(Yritystutkimus 2017, 64.)

3.3.3 Liikevoittoprosentti

Liikevoitto on virallisen tuloslaskelman kaavan ensimmäinen välitulos, ja se kertoo kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista jää jäljelle ennen rahoituskuluja ja veroja. Liikevoittoprosentti on tavanomaisin voittoprosenttiin perustuva tunnusluku. Se mittaa, kuinka hyvä on liiketoiminnan kustannustehokkuus. Liikevoittoprosentti soveltuu parhaiten yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen, mutta tietyssä määrin voidaan käyttää myös toimialan sisäiseen vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2003, 112-113.)

$$\text{Liiketulos \%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

YTN antaa liikevoittoprosentille seuraavat ohjeelliset arvot:

- > 10 % hyvä
- 5-10% tyydyttävä
- < 5 % heikko

(Yritystutkimus 2017, 65.)

3.3.4 Nettotulosprosentti

Nettotulos on yrityksen varsinaisen toiminnan tulos. Se on käytännössä yrityksen omistajille jäävä osuus tilikauden tuloksesta. Nettotulos saadaan, kun liiketulokseen lisätään rahoitustuotot ja vähennetään verot ja rahoituskulut. (Yritystutkimus 2017, 65.)

+	Liiketulos
+	Rahoitustuotot
-	Verot
-	Rahoituskulut
	Nettotulos

$$\text{Nettotulos \%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Mitä korkeampi tunnusluku on, sitä parempi kustannustehokkuus yrityksellä. Kannattavana toimintaa voidaan pitää vain, jos yrityksen nettotulos on positiivinen. Nettotuloksesta yrityksen pitäisi vielä pystyä investoimaan loppuosan takaisin liiketoimintaan tai maksamaan omistajille osinkoa. (Seppänen 2011, 75.)

3.3.5 Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulos kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa kassavirtaa. Rahoitustuloksen tulisi ylittää nollassa lyhyelläkin aikavälillä, sillä sen on riitettävä lainojen lyhennyksiin, investointeihin ja käyttöpääoman lisäykseen. Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen ennen liiketuloista vähennetyt poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustulos sopii hyvin eri yritysten tai toimialojen vertailuun, sillä tulorahoitus on kaikille yrityksille loppujen lopuksi elintärkeää. (Yritystutkimus 2017, 65.)

$$\begin{array}{rcl}
 + & & \text{Nettotulos} \\
 + & & \text{poistot ja arvonalennukset} \\
 \hline
 & & \textbf{Rahoitustulos}
 \end{array}$$

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

3.3.6 Oman pääoman tuotto-prosentti (ROE)

Yrityksen oma pääoma koostuu omistajien alkuperäisistä pääomasijoituksista sekä heidän yritykseen jättämistään voittovaroista. Oman pääoman tuotto-prosentti kertoo yrityksen kyvystä kerryttää korkoa omalle pääomalle. Oman pääoman tuotto-prosentin tavoite määräytyy omistajan määrittelemän tuotto-vaatimuksen mukaan, johon vaikuttaa tietenkin oman pääoman ehtoiseen sijoitukseen liittyvä riski eli mitä suurempi riski sijoituksessa sitä suurempi tuotto-vaatimus pääomalle. (Salmi 2012, 116-117.)

$$\text{ROE} = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Oman pääoman tuotto prosentille voidaan antaa ohjeelliseksi arvoksi:

- hyvä > 20 %
- tyydyttävä 10-20 %
- heikko < 10 %

(Salmi 2012, 117).

3.3.7 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI)

Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan sellaisia varoja, joiden sijoittaja vaatii suoraista tuottoa sijoitukselleen. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti lähinnä tarkastelee yritystä ainoastaan pääoman sijoittajan näkökulmasta. Tunnusluku mittaa, kuinka paljon yritys on tehnyt tuottoa korkoa vaativalle pääomalle. Sijoitetun pääoman tuotto prosentti eroaa kokonaispääoman tuotto prosentista sillä tavalla, että ei lasketa mukaan korotonta vierasta pääomaa (ostovelat, siirtovelat jne.). Tunnusluvun laskennassa käytetty nimittäjä ”sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudelta” lasketaan sijoitetun pääoman tilikauden alun ja lopun keskiarvosta. Tunnusluvun vertailtavuutta varsinkin yritysten kesken heikentää, jos käytettävissä ei ole tietoa vieraan pääoman jakamiseksi tuottoa vaativaan ja korottomaan pääomaan. (Yritystutkimus 2017, 65; Salmi 2012, 114-115.)

$$\text{ROI} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudelta}} * 100$$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentille voidaan antaa ohjeelliseksi arvoksi:

- hyvä > 15 %
- tyydyttävä 5-14 %
- heikko < 5 %

(Salmi 2012, 114-115).

3.3.8 Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentissa verrataan tulosta ennen rahoituskuluja ja veroja koko pääomaan, joka on sitoutunut yritystoimintaan. Kokonaispääoman tuotto prosentti kertoo, kuinka paljon yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt voittoa tilikauden aikana. Tunnusluku on sijoitetun pääoman tuottoa käyttökelpoisempi ainakin tapauksissa, kun pääomaa ei pystytä luotettavasti jakamaan korolliseen ja korottomaan pääomaan. Tunnusluvussa kokonaispääomana käytetään taseen loppusummaa tai peräkkäisten vuosien taseiden loppusummien keskiarvoa. (Balance Consulting www-sivut; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 174.)

$$\text{Kokonaispääoman tuotto prosentti} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rah.kulut} + \text{verot (12kk)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin}} * 100$$

YTN:n antamat ohjeelliset arvot kokonaispääoman tuotolle ovat seuraavat:

- > 10 % hyvä
- 5-9 % tyydyttävä
- < 5 % heikko

(Yritystutkimus 2017, 67).

3.4 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuus kuvaa yrityksen oman pääoman suhdetta vieraaseen pääomaan. Yrityksen rahoitus voidaan jakaa karkeasti kahteen osaan, vieraan pääomaehtoiseen rahoitukseen tai omaan pääomaan. Vieraan pääomaehtoisen rahoitus jaetaan vielä lyhyt- ja pitkäaikaiseen rahoitukseen. Yritys on sitä vakavaraisempi, mitä suurempi oma pääoma on suhteessa vieraaseen pääomaan. Rahoituksen tunnuslukuja käytetään vertailemaan näiden keskinäistä suhdetta ja siten rahoituksen joustavuutta. Vakavaraisuuden tunnusluvut kertovat, millaiset edellytykset yrityksellä on selviytyä taloudellisista velvoitteista pidemmällä aikavälillä. Lyhytaikainen vieras pääoma on normaalisti joustamatonta, joten sen merkittävä osuus voi altistaa yrityksen rahoitusriskeille. (Yritystutkimus 2017, 69.)

3.4.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste on yksi yleisimmin käytetty vakavaraisuuden mittari. Se mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusaste kertoo, kuinka monta prosenttia yrityksen taseesta on rahoitettu omalla pääomalla. (Yritystutkimus 2017, 69; Kallunki 2014, 120.)

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma} * 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$$

Hyvän raja omavaraisuusasteelle vaihtelee toimialoittain, mutta Yritystutkimus ry:n ohjeelliset arvot omavaraisuusasteelle ovat:

- Yli 40 % hyvä
- 20- 40 % tyydyttävä
- alle 20 % heikko

(Yritystutkimus 2017, 70).

3.4.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen velkojen eli vieraan pääoman suhdetta toiminnan laajuuteen. Muista tunnusluvuista tämä poikkeaa sillä tavalla, että mitä suurempi tunnusluku on niin, sitä heikompi se on. Suhteellinen velkaantuneisuus vaihtelee toimialojen välillä voimakkaasti, joten luotettavasti lukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. (Kallunki 2014, 121.)

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat} - \text{Saadut ennakot} * 100}{\text{Liikevaihto}}$$

Vaikkakin suhteellinen velkaantuneisuus vaihtelee merkittävästi toimialoittain, niin on Yritystutkimusneuvottelukunta antanut tunnusluvulle ohjearvot:

- alle 40 % hyvä
- 40- 80 % tyydyttävä

- yli 80 % heikko

(Yritystutkimus 2017, 70).

3.4.3 Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisaste eli net gearing mittaa yrityksen nettovelkojen ja oman pääoman suhdetta. Tunnusluvun laskennassa käytettävään korolliseen vie-
raaseen pääomaan lasketaan sellainen vieras pääoma, jolle periaatteessa pitäisi maksaa korkoa. Joten laskennassa otetaan huomioon myös pääoma-
lainat, vaikka ne tällä hetkellä olisivatkin korottomia. (Yritystutkimus 2017, 71.)

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Oikaistu oma pääoma}}$$

Korollinen vieras pääoma:

+	Pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoita
+	Korolliset lyhytaikaiset velat
+	<u>Muut sisäiset korolliset velat</u>
=	Korollinen vieras pääoma

Tunnusluvun ollessa alle 1 voidaan yrityksen vakavaraisuutta pitää hyvänä. Nettovelkaantumisaste voi myös olla negatiivinen, jos yritys on erittäin vaka-
varainen tai yrityksen oma pääoma on negatiivinen. Vakavaraisuudesta joh-
tuva negatiivinen nettovelkaantumisaste on mahdollista, kun yrityksen raha ja
pankkisaamiset ovat suuremmat kuin yrityksen korollinen vieras pääoma.
Tällöin negatiivinen luku on positiivinen asia eli yritys on todella vakavarai-
nen. Kuitenkin, jos negatiivinen net gearing johtuu oman pääoman negatiivi-
suudesta, voidaan yrityksen vakavaraisuutta pitää erittäin heikkona. (Leppi-
niemi & Kykkänen 2015, 174; Leppiniemi & Leppiniemi 2000.)

3.5 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä jatkuvasti kaikista
maksuvelvoitteistaan ajallaan ja edullisimmalla mahdollisella tavalla. Maksu-

valmius eli likviditeetti siis kuvaa yrityksen rahoituksen riittävyyttä lyhyellä aikavälillä. Tunnuslukuilla usein mitataan yrityksen likviditeettiä suhteuttamalla yrityksen likvidit rahavarat ja muu nopeasti rahaksi muutettava omaisuus lyhytaikaisiin velkoihin. Missä kassa-alennusten hyödyntäminen kertoo hyvästä maksuvalmiudesta, niin erääntyvät maksut ja viivästyskorkojen maksaminen kertovat huonosta maksukyvyistä. Suurin ongelma maksuvalmiutta mittaavilla tunnuslukuilla on se, että ne ottavat huomioon vain tilinpäätöspäivän tilanteen. Tämä on otettava huomioon varsinkin, jos toimialalla on suurta kausittaista vaihtelua, jolloin likviditeetti vaihtelee tilikauden sisällä merkittävästi. (Yritystutkimus 2017, 74; Kallunki 2014, 123.)

Kiertoaikatunnusluvut kertovat, kuinka tehokkaasti yritys käyttää käyttöpääomaansa. Käyttöpääomaerien kiertoaikaa ja kiertonopeutta mittaavat tunnusluvut tarkastelevat käyttöpääoman sitoutumista eli kuinka pitkäksi aikaa raha sitoutuu myyntisaataviin, ostovelkoihin tai varastoon. Kuitenkin laskettaessa käyttöpääoman tai sen erien kiertonopeutta/-aikaa on muistettava, että ne kuvaavat tilinpäätöshetken tilannetta ja voivat poiketa merkittävästikin vuoden keskimääräisistä luvuista. Yrityksen tulisi pyrkiä vähentämään käyttöpääomaa sillä tarpeettoman suuri käyttöpääoma sitoo pääomia käytännössä turhaan. (Yritystutkimus 2017, 71; Niskanen & Niskanen 2003, 122.)

3.5.1 Current ratio

Current ration ajatuksena on, että yritys voi hoitaa lyhytaikaiset maksunsa rahoitusomaisuuden lisäksi realisoimalla vaihto-omaisuutensa nopeasti rahaksi. Huomioitavaa tunnuslukua käytettäessä on se, että epäkurantin varaston arvo voi olla huomattavasti pienempi kuin sen tasearvo antaa ymmärtää. (Kallunki 2014, 125-126.)

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Yritystutkimus ry:n ohjearvot current ratiolle ovat

- yli 2: hyvä
- 1-2: tyydyttävä
- alle 1: heikko.

(Yritystutkimus 2017, 75).

3.5.2 Quick ratio

Quick ratio on kaikista armottomin maksuvalmiuden tunnusluku, sillä sen laskemisessa likvideiksi varoiksi lasketaan vain yrityksen rahoitusomaisuus. Se mittaa, miten yritys selviää lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillään. Rahoitusomaisuuden suurimmat erät yleensä ovat myyntisaamiset sekä rahat ja rahoitusarvopaperit. Quick ratiassa ei oteta huomioon muita melko nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta kuten esimerkiksi vaihto-omaisuutta. (Kallunki 2014, 124.)

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} - \text{Osatuloutusten saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Yritystutkimus ry:n ohjearvot quick ratiolle ovat

- yli 1: hyvä
- 0,5-1: tyydyttävä
- alle 0,5: heikko.

(Yritystutkimus 2017, 75).

3.5.3 Käyttöpääoma

Käyttöpääoma kertoo yrityksen päivittäisen toiminnan kattamiseen tarvittavan rahoituksen määrän. Pääomaa sitoutuu liiketoiminnan eri kohdissa. Esimerkiksi myyntisaamiset, kun asiakkaalle on annettava vähintään lakisääteinen minimimaksuaika 14 päivää maksuaikaa. Erimerkiksi ennusteita tehtäessä käyttöpääomaprosentti antaa varsin hyvän kuvan rahoitustarpeista, joita aiheutuu, jos liiketoimintaa lähdetään laajentamaan. (Yritystutkimus 2017, 72.)

+	Vaihto-omaisuus
+	Myyntisaamiset
+	vaihto-omaisuudesta maksetut ennakot
-	Ostovelat
-	Saadut ennakot
=	Käyttöpääoma

$$\text{Käyttöpääoma-\%} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

(Yritystutkimus 2017, 72).

3.5.4 Vaihto-omaisuuden kiertoaika

Vaihto-omaisuuden kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää kestää että, tavara myydään yrityksen varastosta. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä vähemmän yrityksellä sitoutuu pääomaa varastoon. (Kallunki 2014, 124.)

$$\text{Vaihto-omaisuuden kiertoaika} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Liikevaihto}} * 365$$

3.5.5 Myyntisaamisten kiertoaika

Myyntisaamisten kiertoaika ilmoittaa, kuinka monta päivää yrityksellä keskimäärin kestää, että saadaan kassaan myyntisaamiset. Tunnusluku mittaa yrityksen laskutuksen ja perinnän tehokkuutta sekä yrityksen asiakkailleen antamia maksuaikoja. Myyntisaamisten kiertoaikaa yritys voi lyhentää kiristämällä maksuehtojaan ja tehostamalla perintätoimiaan. (Kallunki 2014, 130; Niskanen & Niskanen 2003, 122.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika} = \frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}} * 365$$

3.5.6 Ostovelkojen kiertoaika

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää yritys on käyttänyt keskimäärin ostovelkojensa maksuun. Tunnuslukuun vaikuttaa merkittävästi toi-

mialalla vallitsevat maksuajat. Toisin kuin myyntisaamisissa yritys haluaa ostovelkojen kiertoajan olevan mahdollisimman suuri, jolloin yrityksen maksukyky on parempi. (Yritystutkimus 2017, 71.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}} * 365$$

4 ERÄÄN YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan case-yrityksen toimintaa vuosilta 2013-2016. Tilinpäätösaineistoa ei oikaistu, koska tuloslaskelman ja taseen oikaisulle ei nähty tarvetta, sillä oikaisematon tuloslaskelma ja tase eivät johda olennaisesti harhaan tässä tapauksessa. Opinnäytetyössä on ensiksi laadittu prosenttimuotoinen tuloslaskelma ja tase tilinpäätösaineistosta. Tämän jälkeen tilinpäätöksestä on laskettu kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja sekä käyttöpääoman kiertonopeuden tunnuslukuja.

Lopuksi vertaillaan tunnuslukuja aikaisempien tilikausien tunnuslukuihin, Yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjearvoihin sekä toimialan mediaaniin. Vertailusta saaduista tuloksista tehdään johtopäätöksiä yrityksen tuloskehityksestä ja taloudellisesta menestyksestä tarkastelujakson aikana. Tässä tutkimuksessa ei niinkään pureuduta tulevaisuuden ennustamiseen tai arvonmääritykseen.

4.1 Tuloslaskelma ja tase

Prosenttilukumuotoisessa tilinpäätöksessä tuloslaskelman tilinpäätöserät esitetään prosentteina suhteessa liikevaihtoon ja taseen tilinpäätöserät suhteessa taseen loppusummaan. Prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta on helppoa havainnollistaa yrityksen kulurakennetta. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös on myös kätevä ainakin silloin, kun halutaan tietää, miten tuloslas-

kelman ja taseen erien keskinäiset suhteet ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana. Kuitenkin huomionarvoista on, että prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä ei voi nähdä, että onko jokin tilinpäätöserä kasvanut tai pienentynyt absoluuttisesti. Myös yhden tilinpäätöserän suuri kasvu tai pienentyminen voi muuttaa kaikkien erien prosentuaalisia osuuksia merkittävästi. (Niskanen & Niskanen 2003, 28.) Näistä syistä päätin jättää prosenttilukujen lisäksi myös absoluuttiset eli euromääräiset luvut tilinpäätökseen.

Taulukko 1. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma			1000 €							
Tilikausi	2013			2014		2015		2016		
Liikevaihto	1 133,2	100,0 %		1 184,6	100,0 %		1 091,5	100,0 %	546,8	100,0 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,0	0,0 %		3	0,3 %		2,5	0,2 %	1,7	0,3 %
Ainekäyttö/Ostot	75,5	6,7 %		113,7	9,6 %		113	10,4 %	64	11,7 %
Ulkopuoliset palvelut	356,7	31,5 %		213,6	18,0 %		200,8	18,4 %	93,7	17,1 %
Henkilöstökulut	515,8	45,5 %		657,7	55,5 %		597,5	54,7 %	223	40,8 %
Liiketoiminnan muut kulut	158,6	14,0 %		160,8	13,6 %		179,8	16,5 %	149,8	27,4 %
Käyttökate	26,6	2,3 %		41,8	3,5 %		2,9	0,3 %	18,0	3,3 %
Poistot	30,5	2,7 %		29,5	2,5 %		28,8	2,6 %	20,8	3,8 %
Liikevoitto	-3,9	-0,3 %		12,3	1,0 %		-25,9	-2,4 %	-2,8	-0,5 %
Rahoitustuotot	0,2	0,0 %		1,3	0,1 %		3,6	0,3 %	11,9	2,2 %
Rahoituskulut	5,0	0,4 %		11	0,9 %		13,9	1,3 %	11,2	2,0 %
Verot	0,0	0,0 %		0	0,0 %		0	0,0 %	0	0,0 %
Nettotulos	-8,7	-0,8 %		2,6	0,2 %		-36,2	-3,3 %	-2,1	-0,4 %
Satunnaiset tuotot	0,0	0,0 %		0,0	0,0 %		0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Satunnaiset kulut	0,0	0,0 %		0,0	0,0 %		0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Tilikauden kokonaistulos	-8,7	-0,8 %		2,6	0,2 %		-36,2	-3,3 %	-2,1	-0,4 %

Tuloslaskelmasta (taulukko 1) voi nähdä, että henkilöstökulut ovat 40-55 % liikevaihdosta jokaisena tilikautena, mikä on hyvin tyypillistä palveluita tarjoavalle yritykselle. Myös ulkopuoliset palvelut ovat olleet suuri kuluerä case-yritykselle. Ostot ovat nousseet jokaisena vuotena suhteessa liikevaihtoon, mutta ei kuitenkaan merkittäväällä tavalla vaikuttaen tulokseen. Vuonna 2016 liiketoiminnan muut kulut ovat poikkeuksellisen korkealla suhteessa liikevaihtoon johtuen lähinnä yrityksen tekemästä 35 500 euron luottotappiosta. Viimeisenä tarkasteltavana vuotena case-yritys on myös saanut aikaisempia vuosia merkittävästi enemmän rahoitustuottoa, jolla on ollut merkittävä osa tuloksen parantumisessa aiemmasta vuodesta.

Huomioitavaa on, kuinka vuodesta 2015 vuoteen 2016 liikevaihto on pudonnut puoleen aiemmasta. Samalla kuitenkin on saatu merkittävä tulosparannus. Tämä johtuu kuluista tehdyistä suurista leikkauksista.

Taulukko 2. Tase vastaavaa-puoli

Tase									
VASTAAVAA									
Tilikausi	2013			2014		2015		2016	
<u>Pysyvät vastaavat</u>									
Aineettomat hyödykkeet									
Aineettomat oikeudet	0,3	0,1 %		0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Aineelliset hyödykkeet									
Maa- ja vesialueet	7,4	1,9 %		7,4	1,3 %	7,4	1,5 %	7,4	2,5 %
Koneet ja kalusto	90,5	23,8 %		87,5	15,3 %	86,3	17,3 %	62,2	20,8 %
Ennakkomaksut ja keskene	8,2	2,2 %		8,2	1,4 %	8,2	1,6 %	8,2	2,7 %
Sijoitukset									
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0 %		99,0	17,3 %	99,0	19,8 %	99,0	33,1 %
Pysyvät vastaavat yht.	106,4	28,0 %		202,1	35,3 %	200,9	40,3 %	176,8	59,1 %
<u>Vaihtuvat vastaavat</u>									
Pitkäaikaiset saamiset	19,1	5,0 %		14,5	2,5 %	10,0	2,0 %	0,0	0,0 %
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	217,2	57,2 %		332,3	58,1 %	280,2	56,1 %	109,3	36,5 %
Lainasaamiset	0,9	0,2 %		0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
Muut saamiset	33,7	8,9 %		20,8	3,6 %	7,4	1,5 %	10,1	3,4 %
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2,2	0,6 %		2,5	0,4 %	0,6	0,1 %	1,6	0,5 %
Rahat ja pankkisaamiset	0,0	0,0 %		0,0	0,0 %	0,0	0,0 %	1,3	0,4 %
Vaihtuvat vastaavat yht	273,1	72,0 %		370,1	64,7 %	298,2	59,7 %	122,3	40,9 %
VASTAAVAA YHT.	379,5	100,0 %		572,2	100,0 %	499,1	100,0 %	299,1	100,0 %

Taseen vastaavaa-puolessa (taulukko 2) huomionarvoista on myyntisaamisten huomattavan suuri osuus taseen loppusummasta jokaisena tarkasteltavana vuotena, kuitenkin vuonna 2016 myyntisaamisten osuus on prosentuaalisesti ja euromääräisesti merkittävästi pienempi kuin aikaisempina vuosina.

Taulukosta 3 taseen vastattavaa-puolesta huomionarvoista on, kuinka lainan määrä on kokonaisuudessaan noussut vuonna 2014 ja sitten laskenut huomattavasti vuonna 2016 euromääräisesti mitattuna. Samalla oma pääoma on laskenut jokaisena vuotena johtuen lähinnä tappiollisista tilikausista. Kuitenkin prosentuaalisesti oma pääoma on noussut suhteessa taseen loppusummaan viimeisenä vuotena, koska vieras pääoma on huomattavasti pienempi kuin aiemmin.

Taulukko 3. Tase vastattavaa-puoli

Tase									
VASTATTAVAA									
Tilikausi	2013		2014		2015		2016		
<u>Oma pääoma</u>									
Osakepääoma	2,5	0,7 %	2,5	0,4 %	2,5	0,5 %	2,5	0,8 %	
Kertyneet voittovarot	123,0	32,4 %	105	18,4 %	98,7	19,8 %	57,3	19,2 %	
Tilikauden tulos	-8,7	-2,3 %	2,6	0,5 %	-36,2	-7,3 %	-2,1	-0,7 %	
Oma pääoma yht	116,8	30,8 %	110,1	19,2 %	65,0	13,0 %	57,7	19,3 %	
<u>Vieras pääoma</u>									
Lainat rahoituslaitoksilta	31,7	8,4 %	49,7	8,7 %	39,1	7,8 %	70,9	23,7 %	
Muut pitkäaikaiset velat	0,0	0,0 %	49	8,6 %	45,1	9,0 %	28,3	9,5 %	
Pitkäaik.vieras pääoma y	31,7	8,4 %	98,7	17,2 %	84,2	16,9 %	99,2	33,2 %	
Lainat rahoituslaitoksilta	35,4	9,3 %	31,3	5,5 %	61	12,2 %	30,3	10,1 %	
Ostovelat	38,8	10,2 %	35,1	6,1 %	29,3	5,9 %	32,4	10,8 %	
Muut velat	79,8	21,0 %	214,7	37,5 %	188,3	37,7 %	47,5	15,9 %	
Siirtovelat	77,0	20,3 %	82,3	14,4 %	71,3	14,3 %	32	10,7 %	
Lyhtytaik. vieraspääoma	231,0	60,9 %	363,4	63,5 %	349,9	70,1 %	142,2	47,5 %	
Vieras pääoma yht.	262,7	69,2 %	462,1	80,8 %	434,1	87,0 %	241,4	80,7 %	
VASTATTAVAA YHT	379,5	100,0 %	572,2	100,0 %	499,1	100,0 %	299,1	100,0 %	

4.2 Tunnusluvut

Tässä luvussa tarkastellaan tilinpäätösinformaatiota aikaisemmin esitetyistä tunnusluvuista valittujen tunnuslukujen avulla. Tunnuslukujen avulla pystytään tarkemmin arvioimaan yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta.

4.2.1 Kannattavuuden tunnusluvut

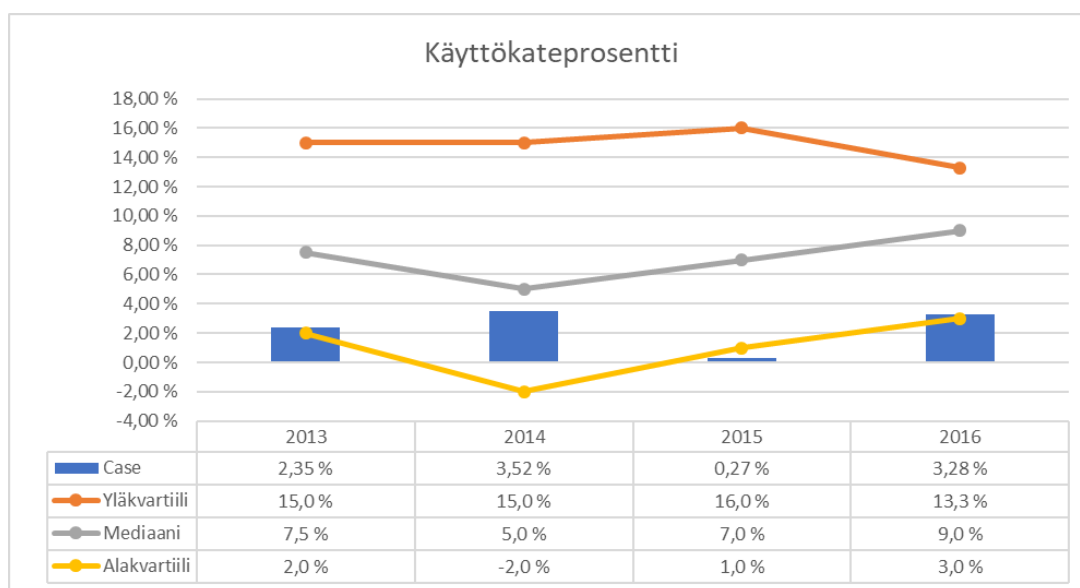
Case-yrityksen kannattavuutta mitataan tässä opinnäytetyössä käyttökateprosentilla, liikevoittoprosentilla, nettotulosprosentilla, rahoitustulosprosentilla ja kokonaispääoman tuottoprosentilla.

Käyttökateprosentti

Käyttökate kertoo, kuinka paljon yrityksen liikevaihdosta jää katetta, kun siitä on vähennetty liiketoimintaan liittyvät kulut. Yrityksen käyttökateprosentti on vaihdellut 0,27 % ja 3,53 % välillä. Käyttökateprosentille ei ole mitään yleis-

pätevää tavoitearvoa, mutta yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan palvelu-yrityksen käyttökateprosentin tulisi olla 5-15 %. Tähän nähden yrityksen käyttökateprosentti on ollut heikko jokaisena tarkasteltavana tilikautena, kuitenkin vuoden 2015 ollessa huonoin.

Vähintäänkin käyttökateprosentin tulisi pitkällä tähtäimellä olla aina yli 0 %, sillä sen tulisi vielä kattaa rahoituskulut ja suunnitelman mukaiset poistot. Kuten kuvasta 1 nähdään, case-yrityksen käyttökateprosentti ei ole yhtenäkkään vuotena yltänyt toimialan mediaaniin. Kuitenkin vuonna 2014 yritys on pärjännyt kohtuullisen hyvin toimialaan nähden. Kun otetaan huomioon yrityksen toimiala ja pääomarakenne, tulisi käyttökateen olla huomattavasti parempi, sillä yrityksen tulisi pystyä käyttökatteesta vielä maksamaan vieraan pääoman lyhennykset ja korot.

Kuva 1. Käyttökateprosentit v. 2013-2016

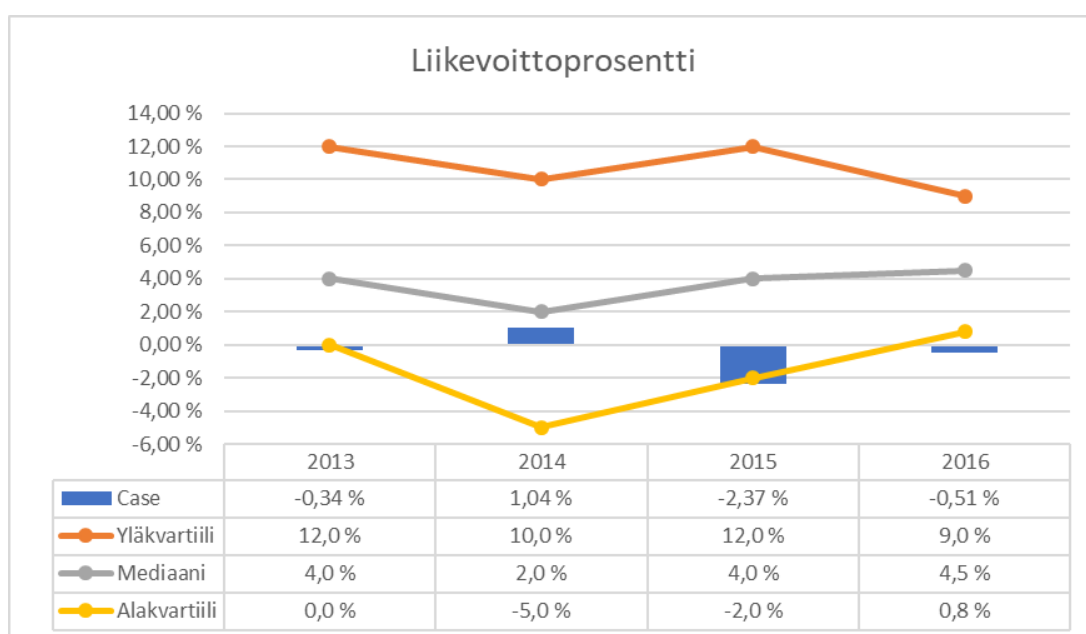
Liikevoittoprosentti

Yrityksen kannattavuutta lähdetään ensimmäisenä mittaamaan liikevoittoprosentilla, joka mittaa sitä, kuinka hyvä on liiketoiminnan kustannustehokkuus. Vuodesta 2014 vuoteen 2015 liikevoittoprosentti oli pudonnut peräti 3,41 prosenttiyksikköä. Kuitenkin tarkastelujakson viimeisenä tilikautena on saatu liikevoittoprosentti paranemaan 1,86 prosenttiyksikköä. Tämä parannus tapahtui, vaikka yrityksen liikevaihto putosi melkein puoleen aikaisemmasta. Täl-

lainen muutos oli mahdollista leikkaamalla kuluja huomattavasti. Suurimmat säästöt on saatu vähentämällä ulkopuolisia palveluita ja henkilöstökuluja.

Kuten kuvasta 2 voidaan nähdä, on yrityksen liikevoittoprosentti ollut erityisen heikko jokaisena tilikautena verrattuna toimialan yläkvartiiliin, mediaaniin ja alakvartiiliin. Tarkasteltavien tilikausien aikana case-yritys ei ole yltänyt kertaakaan toimialan mediaaniin. Kuitenkin vuonna 2014 yrityksen liikevoittoprosentilla mitattuna parhaana tilikautena, oli heikoin vuosi toimialalla, joten case-yritys oli lähellä toimialan mediaania. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan heikon liikevoittoprosentin raja on 5 %. Jokaisena tarkasteltavana tilikautena case-yrityksen liikevoittoprosentti on jäänyt heikkona pidetyn rajan alapuolelle.

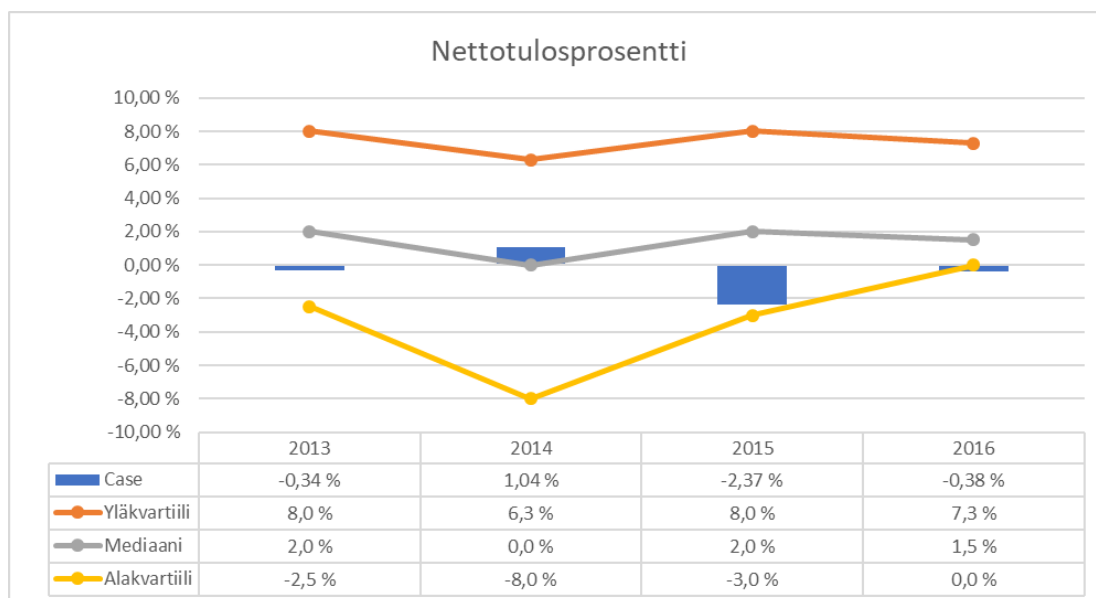

Kuva 2. Liikevoittoprosentit v. 2013-2016

Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen. Yritystoimintaa voidaan pitää kannattavana, jos nettotulosprosentti on positiivinen. Case-yrityksellä vain vuotta 2014 voidaan pitää kannattavana tarkasteltavista tilikausista. Vuonna 2015 nettotulosprosentti oli miinuksella 2,37%, mutta seuraavalla tilikaudella (vuonna 2016) menojen pienentäminen nosti

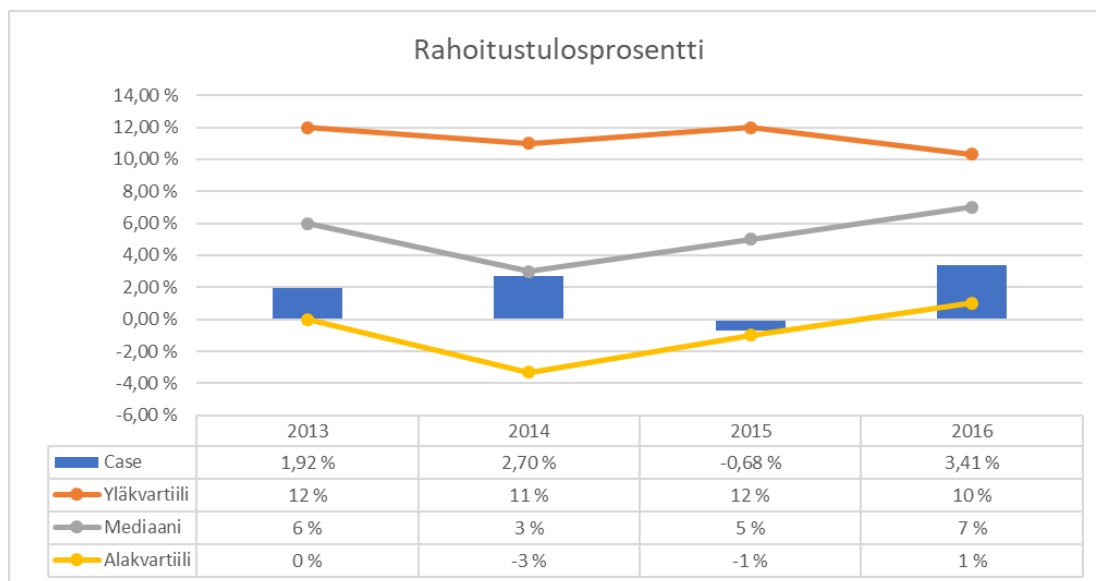
nettotulosprosenttia lähes kaksi prosenttiyksikköä. Kuitenkin toimialan alakvartiiliin nettotulosprosentti kehittyi paremmin, joten 2016 vuonna yritys jäi toimialan huonoimmalle neljännekselle. Kuvasta 3 huomataan, että case-yritys pääsi nettotulosprosentilla mitattuna ylitse toimialan mediaanin vuonna 2014, kuitenkin muina vuosina jäi toimialan mediaanin alapuolelle.

Kuva 3. Nettotulosprosentit v. 2013-2016

Rahoitustulos

Rahoitustulos kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa kassavirtaa. Kuten kuvasta 4 nähdään, on case-yrityksen rahoitustulosprosentti ollut alle toimialan mediaanin jokaisena tarkasteltavana vuotena, kuitenkin case-yrityksen rahoitustulosprosentti on ollut parempi kuin toimialan alaneljänneksen (alakvartiili) jokaisena vuotena. Yrityksen rahoitustulosprosentti on ollut vuotta 2015 lukuun ottamatta yli 0 % ja se olisi lyhyelläkin aikavälillä hyvä ylittää, sillä sen on riitettävä vielä lainojen lyhennyksiin, investointeihin ja käyttöpääoman lisäykseen. Vuodesta 2015 vuoteen 2016 on tullut toimialan mediaania nopeampi kasvu, joka on peräti 4,09 prosenttiyksikköä.

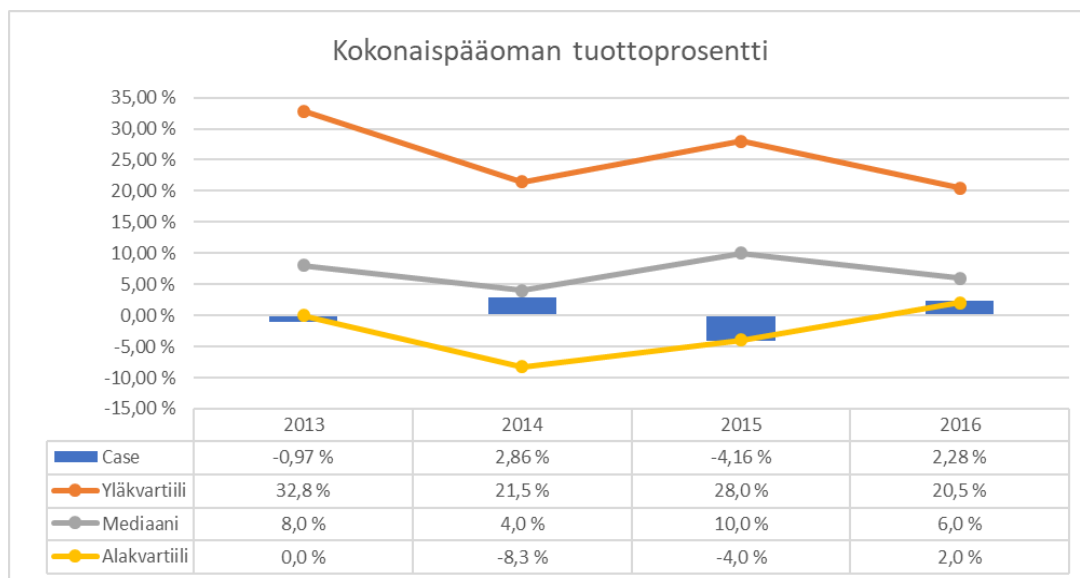

Kuva 4. Rahoitustulosprosentit v. 2013-2016

Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentti kertoo, kuinka paljon yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt voittoa tilikauden aikana. Kuten kuvasta 5 voi nähdä, että case-yrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti ei ole yltänyt toimialan mediaaniin yhtenäkkään tarkasteltavana vuotena. Kuitenkin vuonna 2016 on tullut kuuden prosenttiyksikön parannus, vaikka toimialan mediaani oli samaan aikaan pudonnut neljä prosenttiyksikköä. Huomioitavaa on, että vuonna 2016 taseen loppusumma oli huomattavasti pienempi kuin laskennassa käytetty taseen loppusumman keskiarvo eli tunnusluku olisi voinut olla parempikin ilman aikaisemman vuoden suuremman taseen loppusumman ”rasitetta”.

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut ohjeelliset arvot kokonaispääoman tuotto prosentille. Heikon tuloksen rajana pidetään viittä prosenttia. Case-yrityksen tunnusluku ei ole ylittänyt tätä kertaakaan tarkastelujakson aikana. Huomioitavaa kuitenkin on, että toimialan mediaanikin on ollut jokaisena vuotena heikon tuloksen rajamailla.

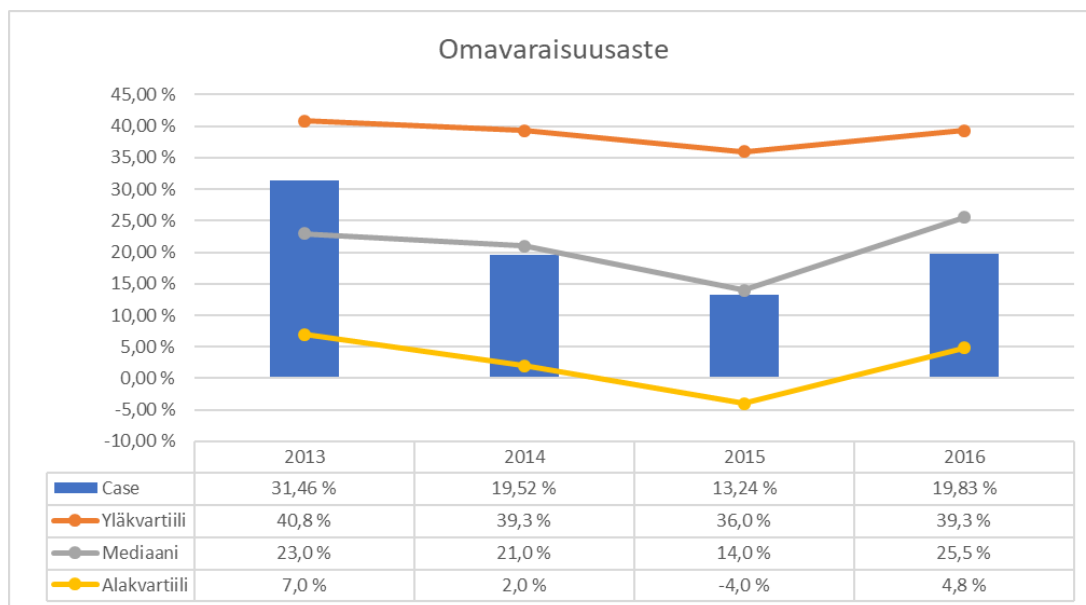
Kuva 5. Kokonaispääoman tuottoprosentit v. 2013-2016

4.2.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Case-yrityksen vakavaraisuutta lasketaan omavaraisuusasteella ja suhteellisella velkaantuneisuudella. Vakavaraisuus mittaa oman ja vieraan pääoman suhdetta.

Omavaraisuusaste

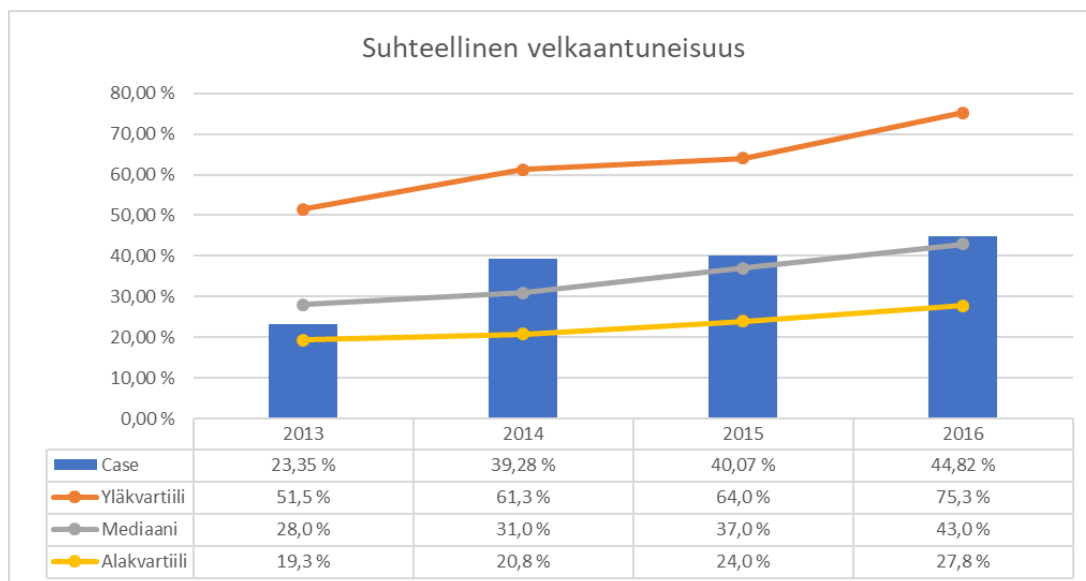
Omavaraisuusaste mittaa, kuinka monta prosenttia yrityksen taseesta on rahoitettu omalla pääomalla. Kuten kuvasta 6 voidaan huomata, on case-yrityksen omavaraisuusaste pudonnut vuodesta 2013 vuoteen 2015. Omavaraisuus on kuitenkin noussut vuonna 2016 johtuen siitä, että vaikkakin yrityksen oma pääoma on pienempi, on case-yritys saanut vähennettyä vierasta pääomaa huomattavasti. Yrityksen omavaraisuusaste on mukaillut toimialan mediaania jokaisena tarkasteltavana vuotena, kuitenkin vuonna 2016 jääden hieman kauemmaksi mediaanista. Yrityksen omavaraisuusaste on ollut tyydyttävällä tasolla vuonna 2013, mutta ollut heikko muina tarkasteltavina vuosina. Tämä tarkoittaa, että yrityksen vakavaraisuus on melko heikolla tasolla ja siihen tulisi kiinnittää huomiota.

Kuva 6. Omavaraisuusaste v. 2013-2016

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus mittaa yrityksen velkojen eli vieraan pääoman suhdetta toiminnan laajuuteen. Kuten kuvasta 7 voidaan huomata, on case-yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus noussut jokaisena tarkasteltavana vuotena. Yritystutkimusneuvottelukunnan antamiin ohjeellisiin arvoihin vertailtaessa yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut vuonna 2013 ja 2014 hyvällä tasolla. Vuonna 2015 tunnusluku nousi niukasti tyydyttävälle tasolle ja oli tyydyttävällä tasolla myös seuraavalla tilikaudella. Case-yrityksen suhteellisen velkaantuneisuuden kehitys on mukaillut toimialan mediaanin kehitystä. Vuonna 2013 yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus oli toimialan mediaania parempi, mutta muina tarkasteltavina tilikausina se on ollut hieman mediaania huonompi.

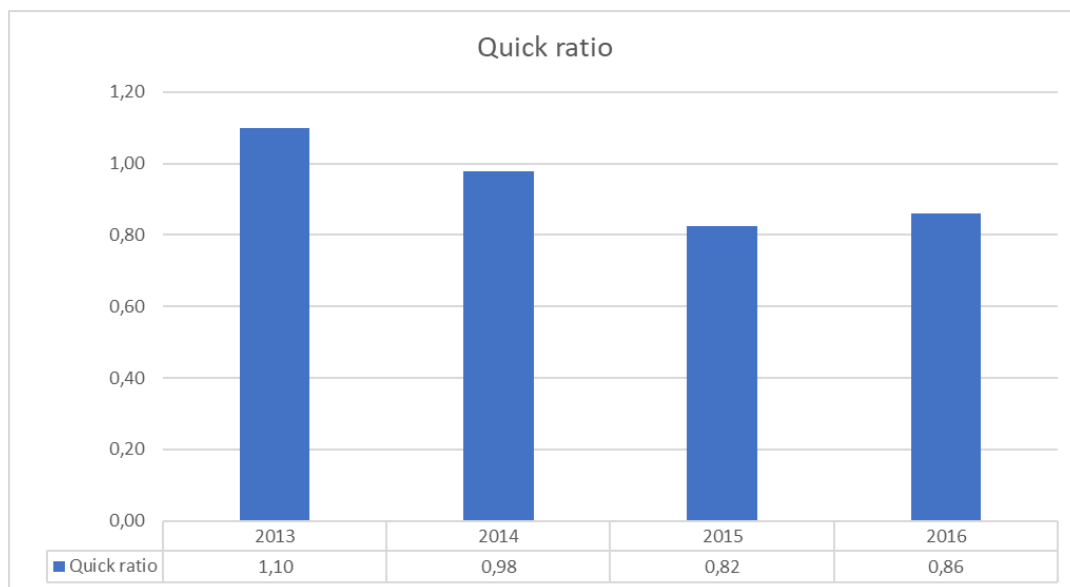
Kuva 7. Suhteellinen velkaantuneisuus v. 2013-2016

4.2.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Case-yrityksen maksuvalmiutta lasketaan quick ratiolla. Tunnusluvulla mitataan yrityksen likviditeettiä suhteuttamalla yrityksen likvidit rahavarat ja muu nopeasti rahaksi muutettava omaisuus lyhytaikaisiin velkoihin. Koska case-yrityksen tase ei sisällä vaihto-omaisuutta, niin tässä opinnäytetyössä maksuvalmiuden mittaamisen käytetään vain quick ratiota.

Quick ratio

Kuten kuvasta 8 huomataan, on yrityksen quick ratio vaihdellut välillä 0,82 ja 1,1. Luku kuvaa sitä, että kuinka moninkertaisesti yritys pystyy maksamaan lyhytaikaisen velkansa rahoitusomaisuudellaan. Esimerkiksi vuonna 2016 yritys olisi voinut maksaa lyhytaikaiset velkansa 0,86-kertaisesti eli 86%:sti. Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvoihin verrattaessa vuonna 2013 maksukyky oli hyvällä tasolla ja muina tarkasteltavina vuosina jäätiin tyydyttävälle tasolle. Case-yritys voi selvittää äkillisestä rahan tarpeesta hyvin, jos myyntisaamiset ovat nopeasti muutettavissa rahaksi. Quick ratiota käyttäessä on hyvä muistaa, että se mittaa yrityksen maksukykyä vain tilinpäätöshetkellä ja maksukyky voi vuoden aikana vaihdella merkittävästi.

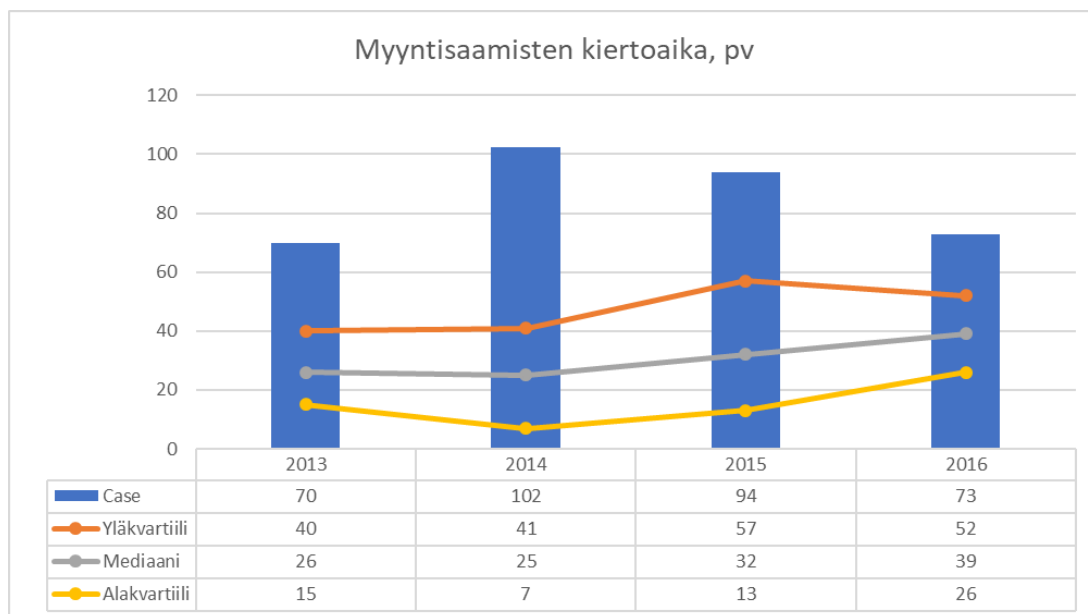
Kuva 8. Quick ratio v. 2013-2016

4.2.4 Käyttöpääomien kiertoajat

Case-yrityksen käyttöpääoman kiertoaikojen laskemiseen käytetään tässä opinnäytetyössä pääoman myyntisaamisten kiertoaikaa ja ostovelkojen kiertoaikaa. Vaihto-omaisuuden kiertoaikaa ei käytetä, koska yrityksellä ei ole vaihto-omaisuutta taseessa. Tunnuslukuja laskiessa on hyvä muistaa, että arvot otetaan vain tilinpäätöshetkeltä, joten todellinen kiertoaika voi olla tilikauden aikana merkittävästi erilainen.

Myyntisaamisten kiertoaika

Myyntisaamisten kiertoaika ilmoittaa, kuinka monta päivää yrityksellä keskimäärin kestää, että se saa kassaan myyntisaamisensa. Kuten kuvasta 10 voidaan huomata, on case-yrityksen myyntisaamisten kiertoaika ollut jokaisena tarkasteltavana vuotena erittäin pitkä. Toimialaan verrattuna yrityksen tunnusluku on ollut toimialan yläkvartiilia huomattavasti korkeammalla. Näin pitkä myyntisaamisten kiertoaika voi olla merkittävä tekijä yrityksen maksukyvyille, kun yrityksen varat ovat kiinni myyntisaamisissa. Case-yrityksen tulisi tehostaa myyntisaamisten perintää, jolloin yritys saisi rahat takaisin nopeammin, eikä käyttöpääomiin sitoudu turhaan pääomia.

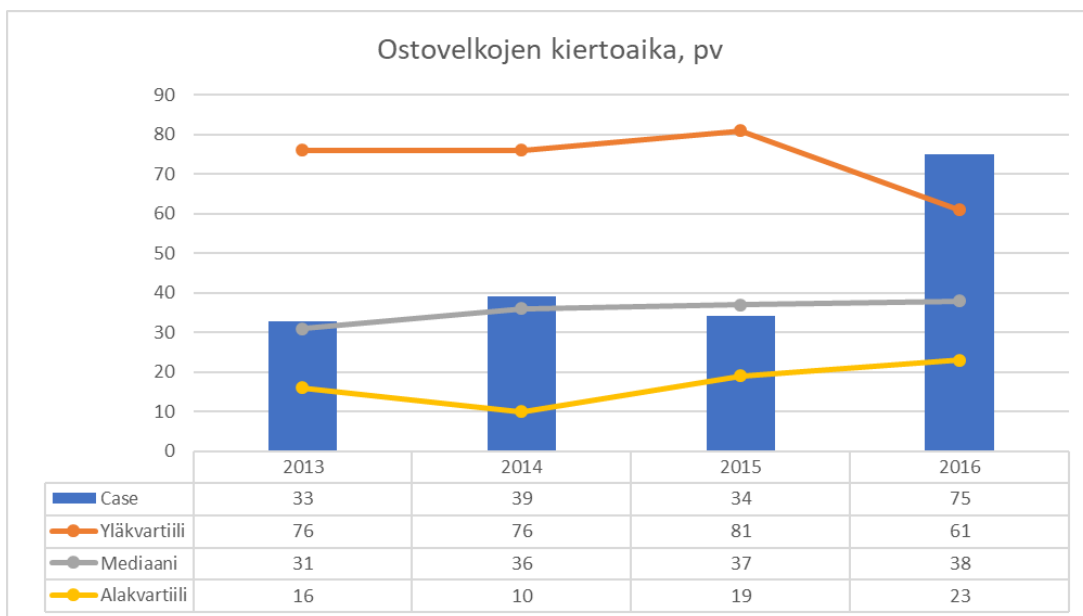

Kuva 9. Myyntisaamisten kiertoajat v. 2013-2016

Ostovelkojen kiertoaika

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää yritys on käyttänyt keskimäärin ostovelkojensa maksuun. Kuten kuvasta 11 nähdään, on yrityksen ostovelkojen kiertoaika ollut noin toimialan mediaanin mukaista vuosina 2013-2015, mutta vuonna 2016 se oli yli toimialan yläkvartiilin. Vuoden 2016 ostovelkojen kiertoajan merkittävän nousun on aiheuttanut ostojen ja ulkopuolisten palvelujen putoaminen puoleen aiemmasta, mutta ostovelat on pysynyt suurin piirtein samassa euromääräisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että yrityksellä on enemmän rahaa käytettävissään, kun ostovelkoja ei ole vielä maksettu. Yrityksen kannattaisi aina venyttää laskujen maksaminen eräpäivään, jotta yrityksellä on parempi maksukyky, jos tulee jotain yllättävää.

Kuva 10. Ostovelkojen kiertoajat v. 2013-2016

5 POHDINTA

Kaikki kannattavuuden tunnusluvut rahoitustulosta lukuun ottamatta kertovat, että vuosi 2014 oli yrityksen kannattavin tilikausi. Tarkasteltavista vuosista tämä tilikausi oli myös ainoa, jota voidaan pitää kannattavana. Vuosi 2015 oli kannattavuuden kannalta case-yrityksen huonoin, mutta vuoteen 2016 tuli selkeä kannattavuuden ja tuloksen parannus. Myös erittäin merkittävä tekijä vuoden 2016 kannattavuuden kannalta on 35 500 euron luottotappiot. Ilman luottotappioita 2016 olisi ollut selvästi kannattavin tilikausi. Kannattavuutta case-yritys voisi parantaa karsimalla kustannuksia, nostamalla hintoja tai tehostamalla pääomien käyttöä.

Case-yrityksellä on melko vähän omaa pääomaa velkaan nähden, kuitenkin velkaan suhteutettuna on saatu aikaiseksi hyvin liikevaihtoa. Omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukujen perusteella yrityksen vakavaraisuus mukailee toimialan mediaania jokaisena tarkasteltavana vuotena. Kuitenkin yrityksen vakavaraisuus ei ole hyvällä tasolla ja pääoman rakennetta on pitkällä tähtäimellä parannettava. Vakavaraisuuden omavaraisuusastetta voidaan parantaa maksamalla velkoja pois, parantamalla kannat-

tavuutta tai sijoittamalla lisää omaa pääomaa yritykseen. Mahdollista toiminnan laajentamista ei tulisi tehdä ainakaan velkapääomalla.

Quick ration perusteella case-yrityksen maksuvalmius on ollut koko tarkastelujakson aikana ihan hyvällä tasolla. Case-yritys voi selvitä äkillisestä rahan tarpeesta hyvin, jos myyntisaamiset ovat nopeasti muutettavissa rahaksi. Maksuvalmiutta yritys voi parantaa lyhentämällä myyntisaamisten kiertoaikaa. Tämä on mahdollista tehostamalla laskutusta, vähentämällä myyntilaskujen maksuaikaa ja aktiivisella perinnällä. Maksukykyä voi myös parantaa maksamalla ostolaskut mahdollisimman myöhään tai neuvottelemalla pidemmät maksuajat ostolaskuihin. Vuonna 2016 case-yritys on päässyt ideaalitalanteeseen, jossa ostovelkojen kiertoaika on pidempi kuin myyntisaamisten kiertoaika. Tällöin yrityksellä on enemmän pääomaa käytettävissä omien maksujen hoitamiseen.

Viimeinen tarkasteltava tilikausi antoi lupaavia merkkejä tulosparannuksesta, sillä vuosi 2016 olisi ollut hyvin kannattava ilman luottotappioita. Uskon viimeisellä vuodella olevan eniten painoarvoa tulevaisuuden ennustamisessa, koska tällä tilikaudella tehtiin suuria muutoksia yritystoiminnan laajuuteen. Koko teollisuus on tällä hetkellä pienessä noususuhdanteessa, joten tämänkin puolesta on tulevaisuudessa odotettavissa kannattavaa liiketoimintaa. Case-yrityksen riskinä tulevaisuudessa on merkittävästi suurempi vieras pääoma suhteessa omaan pääomaan, sillä tämä luo suuremman tulospaineen, jotta lyhennykset ja korot pystytään maksamaan.

Käyttämäni aineisto oli mielestäni tarpeeksi kattava perinteisen analyysin tekemiseen ja vuosilta 2013-2016 saatu tilinpäätösaineisto oli ajankohtana riittävän pitkä case-yrityksen taloudellisen tilanteen kehittymisen seuraamiseen luotettavasti. Haastattelun tekemistäkin harkitsin, mutta lopulta en päättänyt sitä tehdä, koska suunnittelin toteuttavani tutkimuksen ulkopuolisen näkökulmasta vain tilinpäätöstä apunani käyttäen. Opinnäytetyön merkitys on suuri, sillä se antaa omistajalle kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta ja kehityksestä. Opinnäytetyön tekeminen on ollut minulle hyvin mielenkiintoinen prosessi. Opinnoissa ja työharjoittelussa tilitoimistossa olen oppinut luke-

maan tilinpäätösinformaatiota hyvin ja tunnuslukujen laskeminen ei tuottanut minulle vaikeuksia. Minulle työssä vaikeampaa oli teoriapohjan suunnittelu ja tekeminen kuin empiirinen osa.

LÄHTEET

Balance Consulting www-sivut. 2017. Viitattu 17.8.2017.

<http://www.balanceconsulting.fi/>

Ikäheimo, S., Malmi, P. & Walden, R. 2016. Yrityksen laskentatoimi. Helsinki: Talentum Pro 2016.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum 2014.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336, Finlex.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: Talentum Pro 2015.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2000. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOYpro 2000

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita 2003.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita 2012.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Kauppakamari 2011.

Yritystutkimus. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Gaudamus.